

Skavlabu truet av store vindkraftplaner

Gratis hyttetur for
familier med dårlig økonomi

Navigasjon med mobil

Turen starter med **T**

Bergen og Hordaland Turlag

4 LEDER: STILLHET

6 TEX-MEX-FEST
PÅ VINDKRAFT-TRUET HYTTE

10 NAVIGASJON MED MOBIL

13 MJØLFJELL
- FJELLOMRÅDET VI REDDET FRA BOMBENE

14 SOMMERDAGER
TIL FJELLS FOR ALLE

18 HYTTENE DU KAN FÅ
HELT FOR DEG SELV

20 HYTTEJEGEREN MED
600 DNT-HYTTER PÅ LISTEN

22 HØST AV NATUREN

25 DET LUNEFULLE HØSTFJELLET

26 VINTERKLATRESAMLING
I HURRUNGANE

30 HØSTTUR TIL SOLRENNINGEN

32 SISTE NYTT FRA TURLAGET

36 TURPROGRAM

«Ja, er det ikke vakkert?» Turleder Thorbjørn Kaland skuer utover Finse og Blåisen med Hardangerjølulen i det fjerne.

Kroppsspråket fortel alt når nokon kjem inn i hyttetunet for fyrste gong. Det vitnar om sterke inntrykk, undring og ro. Det er ikkje trong for ord. Språket strekk heller ikkje til når naturen og stemninga skal skildrast. Men dei fleste gjer eit forsøk likevel og brukar ord som vakkert, herleg eller flott. Ord som på ingen måte er dekkande.

Det finnes ei historie om krigshelt og turleiar Claus Helberg, som starta ein tur på Finse med å gje alle deltakarane ein lapp der det stod: «Ja, det er fantastisk!». Han ville unngå at fylgjet skulle fortelje kvarande i løpet av heile dagen at det var fantastisk – i staden for å konsentrere seg om opplevinga. (Frå boka «Stillhet i støyens tid», Erling Kagge)

Ein røynd vandrar kjenner òg på fryd over å koma ut og opp. Glæde over å bryte med rutine, og begeistring over fjellandskap, fellesskap og hytter ein har vorte glad i. Det er mange i sving for å leggje til rette for desse sterke kjenslene.

Dei frivillige vert framheva med rette. Dei bruker av fritida si for å rydde stiar, merke og bygge synlege vardar. Dei gjer hytta klar for sesongen. Fyller matlageret slik at du kan gå med lett sekk. Lør ved og stablar dorullar. Og heile året ruslar dei opp og inn for tilsyn. Sjekkar brannvarslingssystem og fikser ein hengsel der og ei snublefjøl her.

Administrasjonen i Marken legg stoltheit i å utvikle tilbodet. Dei 27 hyttene vert godt vedlikehaldne, og ikkje sjeldan vert større oppgraderingar gjennomført. Sesongopning og

logistikk vert koordinert og hyttebestilling administrert. Dei svarer på spørsmål om stiar, parkering og hytter, og gode råd er slett ikkje dyre – men heilt gratis.

Visste du at alle hyttene er finansierte av gåvemidlar? Hyttene hadde aldri vorte realiserte utan bidrag frå gode samarbeidspartnarar og sponsorar. Det er gåver frå stiftingar, kommunar og fylke. Det er tilskot frå verksemdar, og arv og støtte frå private. Ei gåve til Turlaget er ei gåve til fellesskap, friluftsliv og folkehelse – og kvar einaste krone går til å leggje til rette for det enkle friluftsliv og store opplevingar – for alle.

Dei gjer det for deg.

Så la deg inspirere av hytter og opplevingar i denne utgåva av Sti og Varde. Det er god plass på hyttene våre. Ta med ein ven som du kan juble av fryd saman med. Eller vera mållaus saman med.

**TEKST: ELISABETH SKAGE,
STYRELEDER I BERGEN OG HORDALAND TURLAG**

VI KAN FJELLSKO

Hos oss finner du utvalget og kunnskapen

MAMMUT MERCURY/NOVA IV MID GTX

Lett og meget komfortabel tursko med overdel i behagelig Nubuk lær med Gore-Tex membran. En ideell sko for enklere turer i både i skog og lett terreng. Det halvhøye skaftet sikrer bra stabilitet, og den fulldempede mellomsålen sørger for topp komfort både på sti og grusveier. Vibram FrogGrip yttersåle med godt grep. Dame- og herremodell.

Pris:
1.999,-

MEINDL BELLAVISTA MFS GTX

Lett, og forholdsvis stabil fjellsko som er perfekt til alt i fra enkle dagsturer og opp til ukesturer med en 50-60 liters sekk på ryggen. Overdelen er konstruert i hanskemykt og superkomfortabelt Nubuk lær med Gore-Tex membran, og innvendig er det MemoryFoam som gjør at skoen former seg perfekt rundt hæl og ankelpartiet. Den godt støtdempende mellomsålen i EVA materiale sørger for en behagelig gange selv på harde underlag, og yttersålen som er utviklet sammen med Vibram gir et suverent grep for oss nordboere. Dame- og herremodell.

Pris:
3.999,-

SCARPA RUSH TREK GTX

Med Rush Trek Gtx setter Scarpa en ny standard på lette, raske og komfortable hikingsko. Den har en suverene kombinasjon av stabilitet, friksjon og grep mot underlaget takket være den nye Presa sålen, en såle som er helt unik for Scarpa. Støvelens konstruksjon, der foten formelig står nedi en «krybbe», sikrer meget god stabilitet og komfort samtidig som den forholdsvis myke bøyeflexen bedrer rulleegenskapene slik at hvert steg føles naturlig. Den nye sålekonstruksjonen gir meget god demping med en mengde støtabsorberende materialer samt en svært lav vekt – noe som reduserer belastning og slitasje på føtter og kropp slik at du lettere takler lange turer. Dame- og herremodell.

Pris:
2.999,-

LOWA RANDIR MID GTX

Randir Mid Gtx er en lett og stabil tur/fjellstøvel med en herlig passform som passer perfekt både til lange, moderate fjellturer samt hytte til hytte turer med normal oppakning. Overdelen er i konstruert i en mix av hanskemykt Suede lær og Cordura med Gore-Tex membran, og det forlengede to-soners snøresystemet med låse-kroker sørger for at den velkjente Lowa komforten er er på plass. Den tykke og godt støtdempende DynaPu+ mellomsålen gir en behagelig gange selv på harde underlag, og Vibram Cornerstone yttersålen sikrer et meget trygt og godt grep også på sleipe berg.

Pris:
3.699,-

CRISPI VALDRES PRO GTX

Valdres Pro Gtx Man er rett og slett en lett, superbehagelig og superkomfortabel fjellstøvel med Gore-Tex membran som er litt mer stabil og forseggjort enn den vanlige Valdres modellen. Overdelen er i hanskemykt Nubuk lær som former seg perfekt etter foten, polstringen rundt hælen er meget bra, så her opplever man ikke noe gnagsårproblematikk. Thermo Wire Tech konstruksjonen sikrer god stabilitet selv med stor sekk, mellomsålen er passe stiv og støvelen har i tillegg god støtdemping. Yttersålen i Vibram SuperGrip gummiblanding har et suverent grep på våte og sleipe berg, og den rullende sålen gir en meget god stegavvikling. Alt dette gjør Valdres Pro Gtx til en herlig fjellstøvel med et bredt bruksområde, så denne kan du bare snøre på og gå og gå og gå.

Pris:
3.999,-

CRISPI ATTIVA BP GTX

Attiva BP Gtx er en superbehagelig, vannett og forholdsvis lett fjellstøvel som er konstruert i en mix av Nubuk lær og Cordura. Takket være Crispi's Instant Fit teknologi føles den enormt komfortabel allerede når du har snørt den på for første gang, og FastLock snøresystemet sikrer at foten sitter trygt og presist. Den innebygde EFX stabiliseringsrammen gir en mer progressiv flex slik at støvelen føles dynamisk og naturlig å gå med, og den ekstra støtdempingen som er lagt inn gjør at foten din har det behagelig selv etter mange timer over harde berg og steiner. Yttersålen har fått Vibram sin MegaGrip gummiblanding som sikrer et supert grep selv på våte og sleipe berg. Dette er rett og slett en herlig støvel til fjellturer med middels tung oppakning i blandet terreng. Dame- og herremodell.

Pris:
3.999,-

Markeveien 3, rett ved Torgalmenningen.
Telefon 55 62 73 00
info@outdoorbergen.no

10-18 TORSDAGER 10-19 LØRDAGER 10-16

Lagunen Storsenter, Gågaten ute ved ByBanen.
Telefon 55 62 73 00
info@outdoorlagunen.no

ÅPNINGSTIDER 10-21 / 10-18

:outdoor
– den gode følelsen

TEX-MEX-FEST PÅ VINDKRAFT-TRUET HYTTE

Med latinsk stemning og festpyntet bord inviterte Nordhordland Turlag til mexicansk aften på Skavlabu turisthytte i Modalen. Hytten ligger i et område det kan komme 97 vindkraftturbiner om Norsk Vind får det som de vil.

-VI ER HELDIGE

– ¡Bienvenido!

Turleder Jane Britt Daae setter sombreroen på hodet og ønsker alle velkommen på mexicansk aften på Skavlabu. Forretten er klar: nachos med ost, hjemmelaget guacamole og en sterk salat.

– Det er mer løk i den salaten enn dere aner, ler hun.

Rundt det fargerike bordet sitter 16 feststemte deltagere.

– Det er gøy at det er forskjellige folk som har meldt seg på. De aller fleste kjenner ikke hverandre, men er kommet sammen for å oppleve fjellet og komme inn i denne varme, røde stuen på et fjellplatå, forteller Jane Britt.

En av dem som sitter rundt bordet, er John Arild Tellevik (67). Han har gått i disse fjellene i over 50 år.

– Frihetsfølelsen du får her i fjellet, er helt unik. Det er vill, vakker natur. Jeg liker det

veldig godt. Her kan du starte turen videre innover Stølsheimen. Du kan gå videre til Vardadalsbu, Norddalshytten og helt til Sognefjorden, sier han og spretter en mexicansk Gringo alkoholfri ingefærøl med lime.

PLANER OM STORSTILT VINDKRAFTUTBYGGING I MODALSFJELLENE

Utenfor hytten er det ingen vindkraftturbiner. Men det er ikke sikkert det forblir slik fremover. Norsk Vind har andre planer for fjellområdene her. De vil bygge 97 vindkraftturbiner langs store deler av stinettverket.

– OM DET KOMMER VINDKRAFTTURBINER HER, VIL DET ØDELEGGE OMRÅDET VELDIG MYE. EN SLIK VINDKRAFTUTBYGGING KOMMER TIL Å BLOKKERE RUTENETTET TIL TURLAGET I DISSE FJELLENE. DET ER UMULIG Å HA ET LØYPENETT GJENNOM ET INDUSTRIOMRÅDE,

SIER JOHN ARILD TELLEVIK (67).

John Arild Tellevik har gått i fjellene rundt Skavlabu i over 50 år. Han mener vindkraftanlegget vil ødelegge hele turområdet.

Turbinene ønskes opp mot 220 meter høye, og området tilsvarer 20.000 fotballbaner. Prosjektet «Hordavind» vil gi 2095 GWh, ifølge Norsk Vind.

Jane Britt heller en dæsj Broken Taco-saus over den sterke salaten. Kanskje den søte sausen vil mildne den sterke løksmaken noe? Men dette vindkraftprosjektet til Norsk Vind kan ingen saus mildne. Vindkraftplanene er vanskelig å svelge for den erfarne turlederen som har Stølsheimen som sitt favorittområde.

– Jeg blir skremt. Hele landskapet her vil miste sitt særpreg. Vi er i et veldig kupert høyfjells-terreng som må bli sprenget og knust for at det skal kunne bygges veier til å frakte turbinene inn hit, sier Jane Britt.

Prosjektleder for Hordavind, Espen B. Christophersen i Norsk Vind, sier at et vindkraftverk i Modalen vil være i konflikt med friluftsin-teressene rundt Skavlabu og det etablerte stinettet videre inn mot Stølsheimen.

– 100 vindturbiner medfører store arealinn-grep. Det vil være mange kilometer med veier. Området vil endre karakter, og opplevelsen av friluftsliv i urørt natur rundt Skavlabu vil bli ødelagt. Samtidig vil disse turbinene pro-dusere strøm til 100.000 husstander. Det vil være et av Norges største kraftverk. Prosjektet har noen klare ulemper. Men det har også noen klare fordeler. Det kan produseres store mengder strøm innenfor et begrenset område,

skriver han i en kommentar til Sti og Varde.

INGEN VIL GÅ TUR I ET INDUSTRIOMRÅDE Medturleder Åse Øvrestrand planter en stor gryte på langbordet. Chili con carne er en selvskrevet gjest når det er Mexicansk aften. Bønner var det ikke på hytten, så kikerter må jobbe som vikar. De fleste gjestene takker høflig nei til kik-ertene.

En av festdeltagerne rundt bordet er Ingebjørg Nachtnebel Pollen. Hun er leder av hyttetil-synet på Skavlabu og besøker hytten jevnlig gjennom året for å se til at den er ren og fin.

– Jeg er veldig glad i Skavlabu og disse fjel-lene. Kommer det vindkraftanlegg her, så er det over og ut for turlagshyttene i dette området. Det er ingen som vil være i fjellene her hvis det er mange vindkraftturbiner langs turstien. Det går ut over dyrelivet her også. Vi må ikke ødelegge den fine naturen som er her, sier hun.

MANGE RØDLISTEARTER I FJELLENE VED SKAVLABU

Blir vindkraftplanene realisert, kan det øde-legge et naturområde med svært høye natur-verdier. Biofokus gjennomførte i fjor en større naturkartlegging av planområdet for vind-kraftverket. Her ble det avdekket at fjellene rundt Skavlabu er hjem for en rekke viktige og rødlistede mosearter. I tillegg til å være hjem til mange rødlistede arter er området en del

Festkleddede turledere: Gro Skog, Jane Britt Daas og Åse Øvrestrand.

Leder av hyttetilsynet på Skavlabu, Ingebjørg Nachtnebel Pollen, på en av sine mange dugnads-runder.

Sombrero i sekken og retur til parkeringsplassen ved Svartavatn etter tex-mex-fest på Skavlabu.

av et større inngrepsfritt naturområde, klemte mellom Stølsheimen landskapsvernområde og den foreslåtte nasjonalparken i Masfjorden. Prosjektet kan bryte med intensjonene og målene i naturavtalen som har som mål å verne 30 % av all natur på land innen 2030.

Prosjektleder Espen B. Christophersen, som selv er DNT-medlem, mener at samfunnet må ta mer natur i bruk for å produsere mer energi.

– Samfunnet skal elektrifiseres. Eksempelvis skal en fremtidig flyreise til Hellas eller London gå på et drivstoff som er utslippsfritt. For å produsere dette drivstoffet trenger vi enorme mengder strøm. Jeg tror ikke folk vil gå ned i levestandard for å gjennomføre det grønne skiftet. Den eneste løsningen da er at den fossile energien vi i dag bruker, gradvis erstattes med utslippsfri energi. Vi trenger alt – både vindkraft, vann-kraft, kjernekraft og solkraft, uttaler han.

KAN ØDELEGGE HELE STINETTVERKET

Danderte glass med ananas og mynte i kokoskrem med maissjokolade og sukkerring på randen serveres av medturleder Gro Skog, som selv har bodd i Mexico.

– Hmm, dette smakte kjempegodt, sier John Arild Tellevik. Han mener Norsk Vind må se seg om etter andre steder å bygge. Stølsheimen er uaktuell.

– Jeg vil ikke ha noe slikt her oppe. Det er en dårlig bruk av felles natur. Vi må heller oppgradere gamle vannkraftanlegg. Uansett hvor mye natur vi bygger ned i Norge, så er det et umettelig behov i Europa. Vi kan ikke forsyne Europa med kraft. Det monner ikke i den store sammenhengen om vi bygger ut alle fjell vi har i Norge, sier han.

Hyttevert Ingebjørg nikker.

– Det er helt tragisk. Jeg håper det aldri skjer. Det vil gjøre noe med folkehelsen. Hyttene kan ikke være i bruk om det kommer vindkraftanlegg her.

OPPTIL LOKALBEFOLKNINGEN I MODALEN

Siden 2019 har det vært stopp i saksbehandlingen av ny vindkraft. Nå har regjeringen åpnet opp igjen for behandling av vindkraftsaker i NVE, og det har kommet nye ordninger for saksbehandling som gir kommunene makt til å kunne si nei til vindkraft i sine områder. Regjeringen har samtidig økt den økonomiske kompensasjonen til kommuner som sier ja til vindkraft. Dette har satt kommunene under sterkere press. Nå må kommunene velge mellom vern av lokalbefolkningens natur og nærområde eller potensielt store inntekter. Kommunestyret i Modalen er blitt kontaktet av Norsk Vind for å ta opp saksbehandlingen av vindkraftan-legget som har vært meldt tidligere. Én turbin kan gi om lag 900.000 kroner per år til Modalen kommune. Hordavind med sine 97 turbiner vil dermed potensielt kunne gi Modalen kommune i overkant av 87 millioner per år, ifølge Norsk Vinds beregninger.

Kommunen sier de vil holde rådgivende folkeavstem-ning for å avgjøre om de skal gå videre med planene.

Hyttevert Ingebjørg tar en siste bit av kokoskremen og håper at innbyggerne i Modalen viser vindkraftvett.

– Innbyggerne i Modalen kommune må si nei til vindkraft, slik at vi får bevart dette unike området, avslutter hun.

TEKST OG FOTO: ANDRÉ MARTON PEDERSEN

NAVIGASJON MED MOBIL

Det finnes gode mobilappar og online ressursar som er nyttige verktøy for friluftsentusiastar.

Jan Kocbach har over 40 års erfaring som orienteringsløpar og er alltid på fjelltur i godt vær. Kart og kompass nyttar han mest i O-løp, til turplanlegging er det digitale ressursar som gjeld, både i Norge og utanlands. Jan deler gjerne sine erfaringar og tips til korleis ein kan nytte dei for god turplanlegging og navigering i kjend og ukjend terreng.

– Kva nyttar du mest til turplanlegging i Norge?

– Det finnes fleire apper til turplanlegging i Norge. Norgeskart er ein av mine favorittar, saman med Strava-appen for å sjå kor andre har gått tur og lagt inn spor. Eg brukar også Mapant for å sjå på kantar, stup og skrenter, som er viktig for sikre vegval. Med Norgeskart friluftsliv kan ein laste ned kartet og lagre det til bruk offline. I denne er det også mogleg å logge ruta og laste ned gpx-spor, slik at det er mogleg å sjå kor ein er på sporet.

Når Jan er i utlandet, brukar han ofte Bergfex. Bergfex gir turforslag, og ein kan søke i kartet for å få opp ulike turalternativ. Det er mogleg å teikne opp ein tur på kartet og få informasjon om høgde, stigning og lengde.

– Peakfinder er veldig nyttig når ein lurar på kva fjell ein ser. I tillegg bruker eg ShadeMap for å finne ut om det er sol og skugge. Nyttig med tanke på snøforhold og gode lysforhold når ein skal fotografera, seier Jan.

– Korleis førebur du deg til tur?

– Finn din favoritt-app og lær deg korleis den fungerer. Sørg for å ha ein backup, både i form av ein annan enhet og papirkart. Planlegg turen nøye ved å sjå på kart og værmeldingar i forkant, og vær førebudd på dårlege værforhold med riktig utstyr og teknologi. Med god førebuing vert turopplevinga som oftast god, seier Jan.

– Korleis brukar du teknologi undervegs på tur?

Undervegs bruker eg Norgeskart-appen for å sjå kor eg er og kor eg skal. Eg brukar også Mapant for å sjå etter terrengdetaljar, slik som skrenter og stup, og Strava og Trailguide for å finne stiar som kan være utydelege, attgrodde eller nedlagte. Peakfinder bruker eg til å identifisere fjell.

– Kva spesifikke funksjonar ser du etter i ein turplanleggingsapp?

Eg ser etter apper som kan logge ruter og laste ned GPX-spor, som Norgeskart Friluftsliv. Det er også viktig at appene har offline-funksjonalitet og nøyaktige kart. På Norgeskart.no kan ein skrive ut kart, noko som er nyttig som back-up.

TEKST: ANNE KARI ENES

NYTTIGE APPAR OG WEBSIDER

NORGESKART FRILUFTSLIV

Kan importere egne GPS-spor, kan lagre GPS-spor, kan vise ruta for å finne tilbake, fleire andre kartlag, kan søke koordinatar og rotere kartet, kan legge inn punkter med koordinater og ruter.

MAPANT.NO

Det mest nøyaktige turkart som finns over Norge. Viser skrenter og stup. 5-meter høgdekurver og hjelpekurver. Viser vegetasjonstetthet, mogleg å vise OpenStreetMap stiar. Svake sider: er ei nettside, ikkje ein app. Kan ikkje importere egne GPS-spor, kan ikkje lagre gps-spor, støttar ikkje offline-kart.

STRAVA

Den einaste appen som gir Strava heatmap-stiar, kan lagre gps-spor, godt arkiv for gps-spor. Ulemper: kartdelen er noko mangelfull, 10 m ekvidistanse på kartet, fungerer ikkje offline, må ha strava-bruker for å bruke det.

TRAILGUIDE.NET

Webapp som gir Strava heatmap-stiar, mogleg å vise strava heatmap saman med statens kartverk sitt kart. Ulemper: kan ikkje

importere egne gps-spor. Er ei nettside og ikkje ein app (men fungerer som ein app).

PEAKFINDER

I denne appen kan du sjå namn på fjelltoppane rundt deg. Har ikkje kart.

BERGFEX

Kart og turforslag for utlandet. Kan søke i kartet og få turforslag. Teikne opp en tur, får opp høyde, stigning og lengde.

SHADEMAPAPP

Sjå kor det er skugge og sol når du skal på tur. Sjå kva retning sola kjem frå.

VÊRET

På værappen Weather and radar får ein opp satelittbilder for varselet. Yr-appen har varsel for nedbør. Ved å kombinera desse to, får ein samla meir detaljert vêrutsikt.

VARSOM REGOBS

App for skredvarsel og observasjonar, snøforhold. Har også bratthetskart.

SENORGE

Denne appen viser snøforhold.

SIKKERHET

Utfordringar med mobil versus gps er i kaldt og vått ver. Løysingar kan då vere å nytte vasstett lomme og hanske for touch-skjerm.

I kulde er batteritida sterkt redusert. Det kan hjelpa å ha telefonen inntil kroppen, stilla i flymodus og ha med naudlader. I kulde og regn der terrenget krev mykje kartlesing, kan det vere betre å bruke ein gps.

DEKNING OG DATATRAFIKK

Du treng ikkje mobildekning / datatrafikk for at mobilen skal kunna bruke GPS og finne din posisjon («blå prikk»). Du treng offline-kart dersom du ikkje har mobildekning. Hugs å laste ned offline-kart på førehand og dobbelsjekk i flymodus. Ha alltid med papirkart og kompass i reserve.

Dersom du loggar sporet ditt, kan du bruke det til å finne same veg tilbake. Til turarkivet finns det fleire måtar å lagre tur og ruter, slik som Strava, Norgeskart friluftsliv, Peakbook osv.

God Tur!

MJØLFJELL

For 20 år siden var det planlagt at Mjølfjell skulle bli testområde for bombefly. Heldigvis ble det ikke slik, og besøkende kan i dag nyte et drønfrøtt besøk på BT-hytten.

Fjellområdet vi reddet fra bombene.

På Mjølfjell ligger den nydelige BT-hytten idyllisk ved Vesetvatnet. Dette er en av de siste hyttene Turlaget har fått inn i sin mangfoldige hyttepark, men for 20 år siden var det ikke en selvfølge at denne perlen på Mjølfjell skulle være et attraktivt turmål.

Daværende forsvarsminister ønsket nemlig å etablere Mjølfjell som et bombe-skytefelt for øving med NATOs jagerfly. Turlaget, Voss kommune, Voss Utferdslag, Naturvernforbundet og hytteforeningene samlet seg i protester for å verne området mot forsvarsministerens planer om testområde for bombefly. Planene måtte

skrinlegges, da UNESCO fredet Nærøyfjorden på verdensarvlisten og Nærøyfjorden Verdsarvpark ble etablert i 2008. Forsvarsminister Kristin Krohn Devold fikk da ny jobb som generalsekretær i DNT.

Mye har vi tapt, og mye har vi vunnet i kampen for vår sårbare natur opp gjennom årene. Seieren for naturvernet på Mjølfjell kan vi nyte ved det vakre Vesetvatnet og et opphold på BT-hytten, midt blant de mektige fjellene.

TEKST: THORBJØRN KALAND

DETTE ER BT-HYTTEN

Hytten er på 40 m² og har seks køyer. Det er mulig å reservere køylene i DNTs hyttebestillingssystem. Innredet kjøkken, men ikke matlager. Her er også hundebur for firbente turvenner. BT-hytten ligger 860 moh., 4,5 km fra Mjølfjell stasjon (ca. 2 timers gange).

BT-hytten er stedet for rolige turer og for fiske i vannet, men hytten kan også være utgangspunkt for de mer krevende turene, som tinderangling på Raundalseggens topper.

Les mer om BT-hytten her

Turleder Anne Charlotte Valaker Bruheim ønsker alle velkommen til Alexander Grieghytten i Bergsdalen. Hun synes det er viktig at Turlaget har et tilbud til lavinntekstfamilier som ikke har råd til å dra på hyttetur eller fellestur.

SOMMERDAGER TIL FJELLS FOR ALLE

*Gratis ferieopphold på Alexander Grieghytten
for familier som sliter økonomisk.*

– Jeg har truffet mange familier som gruer seg til ferien fordi de ikke har råd til å dra noe sted. Sommerferie for alle er for familier som ikke har råd til å reise på ferie selv. Turlaget gir dem mulighet til å bo gratis på Alexander Grieghytten i Bergsdalen i fem dager, sier turleder Anne Charlotte Valaker Bruheim.

Hun åpner hyttedøren, og mot oss strømmes de herligste dufter fra en annen verden. Inne i Alexander Grieghytten er 20 mennesker fra Syria, Ukraina, Albania og Afghanistan. De er alle med på Turlaget sitt gratis sommerferietilbud.

– For mange av disse familiene blir ferien veldig lang. De har ikke råd til å reise noe sted. Derfor er det veldig fint at Turlaget kan ha et tilbud som dette, sier Valaker Bruheim.

Nå er det middagstid. Nargis Sakhi Zada (31) serverer den afghanske retten hun har laget. Rundt bordet sitter mannen Mohammed Kabir Sakhi Zada (43) med døtrene Madina (10) og Sana (4).

– Det er veldig fine folk her, og en fin hytte. Vi går på tur sammen, fisker sammen og har det fint i lag, sier Mohammed.

HARIKKERÅDTILFERIE

Etter middag samler turleder Anne Charlotte og medturleder Tina Elizabeth Eielsen Dale alle i stuen for å fortelle om morgendagens planer.

– Er dere klare for fisketur til Moastølen? spør Anne Charlotte. – Alle som vil, kan være med.

Madina Sakhi Zada (10) viser peace-tegnet og smiler. Hun er klar for både tur og fiske.

– Jeg liker å fiske og være med vennene mine, så jeg er med, sier hun.

Hadde det ikke vært for dette ferieoppholdet på Alexander Grieghytten, vet ikke Madina hva hun ville gjort: – Jeg hadde trolig vært hjemme og sett på tv, forteller hun. Familien flyktet til Norge for tre år siden på grunn av krigen i Afghanistan.

Fisketur ved Moastølsvatnet. Tross iherdig innsats ble det kun én ørret denne gang. Men barna storkoste seg.

Gode minner lagres på mobilen. Det enkle friluftslivet og varmen fra et bål.

– Vi har ikke inntekt. Vi har ikke jobb. Vi er studenter, forteller far Mohammed, som skal ta grunnskolen til høsten. Drømmen hans er å bli lastebilsjåfør, mens konen Nargis skal studere for å bli legesekretær. Det er vanskelig å få hverdagen til å gå rundt økonomisk.

– Mat er så dyrt, klær også, sier hun.

– Vi får lite penger fra NAV. Det er et problem for oss. At dette er gratis for oss, er veldig fint. Vi hadde ikke vært på denne leiren om den kostet penger, sier Mohammed.

FISKETUR TIL MOASTØLEN

Over en hengebro og oppover en tåkekledd li. Neste dag er nesten alle deltagerne på vei mot Moastølsvatnet med fiskestenger, sluker og makk. Anne Charlotte går sist og ser til at alle kommer seg fint oppover bakken.

– Å gå på Akvariet er dyrt, å gå på kino er dyrt. Jeg er veldig takknemlig for at Turlaget er en av de organisasjonene som bidrar til å gi et tilbud til disse familiene. Det betyr så grådig mye for dem. Hun tror at det kommer til å bli mer og mer behov for tilbud som dette fremover.

– Mange sliter fordi de har havnet i en økonomisk situasjon i forbindelse med koronaen. Så gikk samfunnet inn i en dyrtid etter det. Behovet for slike hjelpetilbud som dette har økt – og vil nok øke fremover også, sier Anne Charlotte.

NATUREN SKAL VÆRE FOR ALLE

Ideen om sommerferiedager for lavinntektsfamilier ble født på Turlaget i fjor av leder for Barnas Turlag, Hild Fjermestad Aase. Økonomiske midler fra Lotteri- og Stiftelsestilsynet gjør konseptet mulig.

– Alle fortjener å ha ferie. Vi ønsker å hjelpe dem som ikke har råd til å dra på ferie på egen hånd, og la dem oppleve norsk natur og hytteliv. Alle som har økonomiske

utfordringer, kan delta. Vi sjekker ikke økonomien deres, det er basert på tillit, forteller Hild.

Vel fremme på Moastølen etter en liten times gange fyres det opp bål, og de første slukene bryter vannskorpen. Plutselig napper det i Madinas fiskestang, men ørreten glapp i siste sekund og finner friheten igjen.

– Jeg skal prøve en gang til! smiler Madina.

Ved bålet sitter lillesøster Sana og sier på klingende bergensk: – Jeg elsker å gå på tur, og jeg liker mamma veldig, hun er så søt.

Nargis smiler, det er latter og god stemning rundt bålet. Alle koser seg til tross for at det ikke er blitt noen fangst så langt, og at det er skodde og yr.

– Norge har fin natur og gode mennesker. Vi er glad i Norge. Vi var her i fjor, og har lyst å dra neste år også, sier Nargis.

FJELLØRRETTIL KVELDS

Plutselig rykker det i den ene fiskestangen! Sekunder senere flyr en flott fjellørret gjennom luften!

– Fisk! ropes det, og alle strømmer til.

Alle barna som vil, får holde fisken, og det tas bilder i hytt og pine. Sommerminner skapes. Etterpå pakkes leiren ned, og gjengen er på vei tilbake til hytten. Fjellørret står nok på kveldsmenyen til familien Sakhi Zada.

Hild Fjermestad Aase i Turlaget skulle gjerne sett at et slikt tilbud blir utvidet til både høst- og vinterferie. Hun er iallfall helt bestemt på at neste sommer blir det samme opplegg.

– Men da blir det en hel uke. Dette er noe vi kommer til å ha fast hvert eneste år, avslutter Hild.

TEKST OG BILDER: ANDRÉ MARTON PEDERSEN

DJISSE HYTTENE KAN DU FÅ HELT FOR DEG SELV

18

Glem tanken om samsoving på hems – flere av turlagshyttene kan du nå bestille og få helt for deg selv.

LITT PRIVATLIV? JA TAKK!

Du kommer frem til en hytte – våt, trett og sliten –, og vil bare inn på soverommet, få skiftet til tørre klær og ha litt tid for deg selv. Ikke alltid så lett å få til hvis det er flere andre fremmede på samme soverom. Men nå finnes det en løsning. Flere av våre turlagshytter kan du nå bestille hele hytten eller alle sengene i hytten – og få det privatlivet du ønsker deg og fortjener.

Her er en oversikt over de hyttene hvor du kan bestille hele hytten eller alle sengene.

TEKST: ANDRÉ MARTON PEDERSEN

Har du spørsmål om hytteovernatting, ta kontakt med Tursenteret i Marken på e-post: bht@dnt.no eller telefon 55 33 58 10.

Skann koden og se hytteoversikten digitalt.

GAMLEHYTTA PÅ BREIDABLIK

Her kan du faktisk leie hele hytten og få den for deg selv. Perfekt for deg som vil ha et eget sted å være og få litt privatlivsfred. Gamlehytta ligger rett ved Breidablik i Kvamafjella. Hytten er nå oppgradert og er blitt veldig flott. Det er fire sengeplasser på hytten. Prisen for å leie Gamlehytta på Breidablik er kr 1200 per døgn.

BT-HYTTE PÅ FISKERIKE MJØLFJELL

På BT-hytten kan du bestille alle sengene. Det vil i teorien si at du har hele hytten for deg selv, men husk at en turlagshytte alltid er åpen for gjester, så du må være forberedt på at det kan komme andre besøkende. Men stort sett bestiller alle nå på nett, og da ser man om det er fullt eller ikke. Har du bestilt alle sengene, kommer det normalt ikke andre på hytten.

BREIDABLIKVED FOLGEFONNA

Denne lille hytten med fire sengeplasser kan du få helt for deg selv. Alle sengene kan bestilles, og du kan nyte en av verdens mest spektakulære hyttebeliggenheter. Hytten ligger en lite times gange fra Fonnabu. Fantastisk utsikt i alle retninger. Perfekt hytte for et lite turfølge.

KOSELIGE BRYDALSSETER VED SOGNEFJORDEN

Når Kiellandbu i Kvamafjella er blitt så populær, er det vel ingen grunn til at Brydalsseter ikke kan bli like pop? Brydalsseter er ganske lik Kiellandbu, og kan friste med en fantastisk utsikt over Sognefjorden. Også på denne hytten kan du bestille alle sengene og få den for deg selv.

ALEXANDERGRIEGHYTTEN I BERGSDALEN

Du kan leie hele Alexander Grieghytten, som ligger sentralt til i Bergsdalen, med turmuligheter både til Vending, Breidablik og over til Evanger, om man vil det. Dette er en hytte som passer til større grupper. Det koster kr 7500 å leie hele anlegget med 34 sengeplasser.

VATNANE I STØLSHEIMEN

På Vatnane er det mulig å forhåndsbestille alle sengene. Hytten ligger i en stølsbø på Fagerdalshalvøya mellom Arnafjord og Finnafjorden i Sogn, i et av de mest karakteristiske og vakreste områder vestlandsnaturen kan by på. Det er seks sengeplasser på hytten.

LUNDARSTØL PÅ STORD

Denne hytten ligger idyllisk til ved foten av Stordfjellet. Det er parkering like ved hytten, og utenfor er det et stort område å leke på, med benker og grillsted. Stedet er veldig godt egnet for barn. Hytten har to soverom med plass til 6–7 personer i hvert soverom.

HALLINGSKEID LOKALET

Utleie gjennom hele året, med unntak av deler av skolens ferier. Hytten ligger i åpent høyfjellssterreng 1100 moh. Hytten har 23 senger fordelt på to soverom og stort loft. Det er i tillegg romslig kjøkken, stue, tørkerom og to vaskerom. Det er strøm og innlagt vann i hytten.

19

HYTTEJEGEREN MED 600 DNT-HYTTER PÅ LISTA

Per Jan Ørbog (72) er «nasjonal hyttejeger» og har snart vore på alle 600 DNT-hyttene i Noreg. Han er ein av svært få som har fått dette til.

Kiellandbu på pallplass: Per Jan Ørbog har snart besøkt alle landets DNT-hytter. Kiellandbu i Kvammafjella meiner han er ein av dei finaste.

KALD OG VÅT TIL KALDAVASS

Ein sein kveld med regn og vind hausten 2023 bankar det på døra på Kaldavasshytta, 1264 moh. Inn kjem ein våt og kald kar med lett sekk. Kvar kjem du frå? spør eg. – Grindaflethytta, fortel han. Han er i starten litt tafatt og stille, men etter ein god middag vaknar han til liv. Kvifor denne heseblesande turaktiviteten? Jau, han samlar på DNT-hytter, og Kaldavasshytta er mi hytte nr.510, fortel han.

Per Jan Ørbog (71 år) er datamann frå Trondheim. Han har gått i fjellet sidan 1981 og var i si tid på høge toppar som Elbrus og Kilimanjaro, Island Peak (6180 moh.) og Base Camp i Nepal.

JAKTER HYTTER I STADEN FOR FJELLTOPPAR

Frå 1990-talet starta han derimot med å samla på hytter i staden for fjelltoppar. Då han vart pensjonist frå datajobben, tok prosjektet heilt av. Kona hans er ikkje så sprek lenger og fylgjer med han elektronisk frå heimen i Trondheim, så han går stort sett alle turar åleine. Vêret stoggar han ikkje når han er i eit område. Han har aldri hatt store uhell på alle desse turane, som utgjer mange tusen kilometer på eigne føter. Det er ikkje så ofte han ligg på hyttene, for han har alltid dårleg tid på veg til enda ei ny hytte. Det vert stort sett å opna døra og kikka inn før han dreg vidare.

Det er om lag 600 hytter i regi av Den Norske Turistforening i Noreg. Talet endrar seg heile tida, og det kjem 4–5 nye DNT-hytter kvart år, derav også dagsturhytter og fyrlykthus ute ved kysten. Den som har vitja 100 DNT-hytter, får såkalla gull hyttenøkkel frå DNT. Hyttene vert registrerte av Ørbog sjølv på Ut-appen.

VESTLANDSTUR

Ein 14-dagarstur på Vestlandet hausten 2023 gjekk mellom anna til den vakre plassen Sylvarnes ved Sognefjorden, med overnatting på Sylvarnes skule, som er vorten turhytte i regi av Vik turlag. Så vidare til Grindaflethytta, Kaldavasshytta, og neste dag gjekk turen til Odda for å gå til tre hytter på Folgefonna. Etter det var han i området ved Årdal og tok tre hytter. Der treffe han ei dame som også samla hytter. Ho var i starten av samlinga og hadde kome til 35 hytter.

Han var på Hallingskeid med triveleg hyttevert i juni 2021. Så vidare ein 14 dagars runde på Vestlandet. Langtur i Vossafjella og Bergsdalen, og så vidare til hyttene i Stølsheimen. Han skryt av dei mange fine hyttene til Bergen og Hordaland Turlag.

Verste hytta teknisk sett var nok Demmevasshytta med fellestur med Nordhordland Turlag i tau over breen for å koma dit. Lengst å gå var Røysvatnhytta i Narvik-fjella. Han gjekk då tre dagsturar via to andre hytter for å koma dit.

INNSPURTEN

Pr. telefon 4. august 2024 fortel Ørbog at han no har teke 570 hytter, og målet er å ta alle hyttene til DNT innan utløpet av september 2024.

– Det dukkar årleg opp nye DNT-hytter, så ein plass må eg setja strek, og dét vert etter hytte nr. 600. Då skal eg feira litt for at det mangeårige prosjektet endeleg er ferdig, fortel den spreke og blide Per Jan Ørbog frå Trondheim.

TEKST OG FOTO: SVEINUNG KLYVE

DEI FLOTTASTE HYTTENE SÅ LANGT

1. Fuglesteg i Luster	3. Tåkeheimen, Svartisen på grunn av utsikten.
2. Kiellandbu i Bergsdalen, begge på grunn av beliggenheit og utsikt.	4. Rabothytta i Nordland på grunn av arkitektonisk utforming og fantastisk utsikt.

BILLIG OG BÆREKRAFTIG

HØST AV NATUREN – SANK URTER TIL MAT OG TE

SOUFRID SANSE

Tenk så fint å kunne nyte en god, varm kopp te laget av planter du selv har plukket, eller å kunne spe på salaten med ville vekster.

Mange tenker gjerne at det kun er sopp man sanker om høsten, men det finnes veldig mye annet som også kan plukkes til nyttebruk på denne årstiden.

– En del grønne vekster inneholder mer mineraler om høsten, så sankere velger gjerne å plukke dem på sensommeren eller tidlig om høsten, forteller nyttevekst-

kyndig Kristine Enger, som deler praktiske tips på sosiale medier via profilen @sankeliv.

Kristine vokste opp på et lite småbruk i Østfold.

– Der begynte min kjærighet til plantene og til alt det som vokste både i hagen, på åkeren og i naturen.

Nå bor hun i Randaberg kommune på Nord-Jæren og er blitt ekspert på spiselige ville vekster her i landet. Sertifisering som nyttevekstkyndig fikk hun det første året det var mulig, i 2021.

ARTIG OG NYTTIG

Sanking har hun holdt på med i mange år, og nå deler hun jevnlig erfaringer og tips til sine følgere på Instagram. Her er mye artig og nyttig å få med seg – til alle årstider.

Nå på høsten kan du plukke urter og planter du kan bruke i maten, som smakstilsetning og som te. Engsyre er for eksempel en plante mange kjenner. Den kommer med førsteårsplanten på høsten og har da fine og gode blader.

– Jeg bruker den fersk i blandet salat, men den inneholder oxalsyre (kan brukes i stedet for sitron), så en bør ikke spise for mye av den, spesielt ikke barn, sier Kristine.

Ellers kan engsyre gjerne hakkes opp og has i rømme, som da nøytraliserer syren. Det passer godt til fisk.

– Planten er lett å finne og kjenne igjen og kan plukkes helt til frosten kommer. Den finnes stort sett overalt der vi ferdes, langs stier og på enger, forteller Kristine.

VELDIG RIK PÅ VITAMIN C

Ikke alle er like begeistret for nyperosen rynkerose (Rosa rugosa), som er på fremmedartlisten, men visste du at nyper inneholder tjue ganger så mye C-vitamin som appelsiner? Steinnyper kan santes fram til vinteren kommer. Alle viltvoksende nyper i Norge er spiselige. Rosa rugosa, som har de største og mest kjøttfylte nypene, brukes gjerne til nypesylltetøy eller -mos. Det å lage nypesirup er også en fin måte å utnytte nyper på.

– Under 2. verdenskrig i England var det ikke mulig å få tak i sitrusfrukter på grunn av handelsblokkade, og barn ble syke av mangel på vitamin C. Da oppfordret myndighetene folk til dugnad for å plukke nyper, lage nypesirup

Både bær og blader/nåler av einer kan være helsebringende som te.

Engsyreblad kan plukkes på høsten og nytes i blandet salat.

Nyper inneholder tjue ganger så mye C-vitamin som appelsiner.

Tyttebærblader egner seg godt til te.

og så gi dette til barna, forteller Kristine. Hun plukker selv nyper på høsten og lager nypesirup.

– Jeg bruker den britiske oppskriften fra den gang, men da blir sirupen ganske tynn. Jeg liker å gjøre den litt tykkere. De nypene som har tynnere fruktkjøtt, som steinnyper, tørker jeg og lager te av.

Noen synes det er vanskelig å rense nyper. Til dem har Kristine et nyttig tips:

– Jeg deler dem i to, fryser dem og tar dem opp igjen når de er frozne. Da er de lettere å rense. Når du deler dem i to, ser du dessuten med en gang om det er mark i dem, om de er fine.

TE AV VILLE PLANTER

På senhøsten kan det også være greit å sanke tyttebærblader, einer (både bær og bar) og furunåler.

– Fellesnevner for disse tre er at de er kjent for å hjelpe mot urinveislager. Hvis en er tidlig nok ute og starter med å drikke te laget på disse plantene, kan det gi støtte til urinveissystemet og kanskje forhindre at du trenger medisiner.

Disse regnes som klassiske urter i folkemedisinen og har vært brukt som urtemedisin i Norge gjennom alle tider.

– Jeg tar noen furunåler, brekker dem og gnir litt på dem. Så koker jeg dem i vann i et par minutter, lar det trekke i 15 minutter før jeg siler av og drikker. På einer er det best å plukke de nyeste barene eller bærene. Tyttebærbladene trenger ikke kokes, de kan du bare helle kokende vann over og la trekke.

Det beste er å drikke teen usøtet, ettersom sukker trigger betennelse i kroppen.

– Bruk 1 ss fersk plante per kopp på ca. 2,5 dl. Går veldig fint å blande disse tre urtene, og legg gjerne en skive ingefær oppi, selv om det ikke er en vill urt.

KAN FORHINDRE SYKDOM

Skjærbuksurt er en annen plante som er rik på C-vitamin. Den vokser ved sjøen, inne i

SOUFRID SANSE

Kristine Enger sanker planter og urter gjennom hele året.

fjorden og langs kysten. Den har en ganske sterk karseaktig smak. Høst- og vinterstid er bladene mildest på smak.

– Urten smaker godt til fisk, men jeg tar også gjerne et par blader på en brødskive med gulost, og bruker den ellers helst som spiselig garnityr. Når blomstene kommer tidlig på våren, blir smaken på bladene beskere, sier Kristine. Skjorbuk er en dødelig sykdom som skyldes mangel på C-vitamin og som var vanlig før i tiden.

– Den gang visste de ikke hva som forårsaket skjorbuk, men på et eller annet tidspunkt må de ha forstått noe, for de fant ut at skjorbuksurt kunne forhindre at folk fikk

sykdommen. Det var slik denne planten fikk navnet sitt.

GODT TIL MIDDAG

Har du mye løvetann i hagen, kan du ha glede av dem nå. – Så lenge du ser bladene til løvetannen, kan du sanke røttene – gjerne både høst, vinter og tidlig vår. Tar du røttene før våren, slipper du å ha så mange av dem i plenen. De kan brukes på samme måte som vanlige rotgrønnsaker til mat, smiler Kristine.

Ønsker du flere nyttige tips, finner du det på nettadressen sankeliv.no eller på Instagram: @sankeliv.

TEKST: ÅGOT CAROLINE NILSEN

OPPSKRIFT NYPESIRUP (fra England)

1 kg nyper
3 liter vann
500 g brunt sukker

♦ Kok opp 2 liter vann. Hakk nypene i en kjøkkenmaskin til de er godt moset og hell dette i det kokende vannet. Kok opp, trekk så gryten av platen og la dette stå i 20 minutter. Hell alt i et klede og la saften renne igjennom. Press forsiktig for å få klemt ut all væsken.

♦ Ta så nypemassen tilbake i en gryte med 1 liter vann og kok opp. Trekk så av platen og la dette stå i 20 minutter. Gjenta prosessen med kledet.

♦ Tilsett sukker i det som er silt av, la det løse seg opp og deretter småputre i 5 minutter. Hell det så over i sterilisert glass.

Kristine anbefaler å prøve seg på hjemmelaget nypesirup.

ANDRÉ MARTON PEDERSEN

På høsten er fjellet på sitt kanskje aller vakreste, med sterke farger og sylskarp luft, men det er noen ting du bør være obs på når du skal til fjells nå, for høsten kan også være lunefull.

NEDSNØDDE ANLEGGSSVEIER

For å komme til stistart til flere av hyttene våre, må du gjerne kjøre flere kilometer inn på en anleggsvei. Er det meldt snøvær mens du er borte fra bilen, bør du vurdere om det er klokt å kjøre langt inn i fjellet. Du skal jo tilbake igjen også, og med snø på anleggsveien kan det bli en utfordring.

SJEKK OM SOMMERBROENE FORTSATT LIGGER UTE

Sommerbroene ligger i hovedsak ute fra 1. juli til 1. oktober. Etter 1. oktober kan man altså ikke regne med at disse broene er operative, selv om enkelte broer kan bli liggende noen uker også etter dette. Vær- og føreforhold avgjør dette, i tillegg til dugnadskapasitet, så sjekk om sommerbroene ikke er tatt inn.

ELVER SOM VOKSER

Høsten bringer med seg noen reale regnskurer, og da vokser elvene. En elv som på sommerstid er liten og uskyldig, kan vokse seg stor og sterk på kort tid. Derfor må man studere kartet nøye og følge med på været før man legger ut på høstturen og mulige elvekryssinger.

SNØFONNER SOM KAN VÆRE VANSKELIGE Å PASSERE

Sjekk med Tursenteret i Marken før avreise om det ligger snøfonner på stien du skal gå på. De fleste snøfønnene er det helt greit å gå på, mens det er noen som kan være vanskelige å passere, for eksempel tidlig på morgenen når solen ikke har tint opp det øverste snølaget. Det kan da være vanskelig å få feste.

DET BLIR TIDLIGERE MØRKT

Det er ikke sommer lenger, og mørket faller på

tidligere om kvelden. Husk det når du planlegger turen, og ta med deg hodelykt.

VÆRET KAN SNU RASKT

Vi er nå på vei inn i det som kan kalles en mellom-sesong. Høsten er hverken sommer eller vinter, og derfor må vi være forberedt på å måtte håndtere begge deler når vi er i fjellet. Det er ikke helt uvanlig å ha med seg både dunjakke og badebukse på samme tur. Været kan snu fort, og det er lurt å pakke godt med varme klær, lue og votter (dette gjelder også sommerstid). Å ha regnjakken eller dunjakken lett tilgjengelig i toppen av sekken, er lurt. Da er det kjapt og enkelt å ta den på seg når det trengs.

VEGVESENETS WEBKAMERAER

En annen god kilde til informasjon er å klikke seg inn på de ulike webkameraene som Vegvesenet har satt opp. Da får du sett selv hvordan de faktiske forholdene på fjellovergangene er.

TRANGE PARKERINGSPLASSER

Vi har i forbindelse med populære turmål opplevd at flere parkeringsplasser er fulle, særlig på godværsdager. Sjekk gjerne ut parkeringsmulighetene før du drar på tur. Velger du et turmål som ikke alle andre kjenner til, slipper du selvsagt overfylte parkeringsplasser. Du kan jo også reise med buss eller tog.

TIPS TIL BÅLBRENNING

I perioden 15. april til 15. september er det generelt bålforbud i Norge, men etter midten av september kan du brenne bål. Se etter steder hvor det har blitt brent bål fra før, for å unngå unødig skade på naturen. Unngå å tenne bål hvis underlaget kan ta fyr, og tenn ikke bål når det er sterk vind. Ikke lag bålet tett inntil busker og trær eller rett på fjellberg, da dette kan spreke. Sørg for å ha vann i nærheten.

TIPS TIL PAKKING AV SEKKEN

Pakking av tursekken kan være en vitenskap i seg selv, men med noen enkle pakketips kan du få orden i sakene og gjøre sekken bedre å bære. Alt bør pakkes inn i sekken, med unntak av lette gjenstander (som for eksempel liggeunderlag). Legg tunge gjenstander inn mot ryggen. Soveposen legger du nederst. Legg ting du trenger under turen (regntøy, skift, mat og lignende) lett tilgjengelig i topplokk og sidelommer. Kart og kompass, eller GPS, har du i lommen eller i en egen kartmappe. Pakk tingene inn i plastposer eller vanntette pakkeposer, så holder det seg tørt i tilfelle regn. Pass på at vekten blir likt fordelt på begge sider av sekken. Ha gjerne en matbit i jakkelommen, og drikke lett tilgjengelig. Ha system på hva du legger hvor, slik at det er lett å finne frem når du trenger det.

KAN DU FJELLVETTREGLENE?

Hvilke regler kan du? Den om at man ikke skal legge ut på tur alene? Eller at det er ingen skam å snu? Å friske opp Fjellvettreglene – og følge dem – er lurt. Ta en titt på dem før du legger ut på tur.

TUREN STARTER PÅ UT.NO

UT.no er Norges største turplanleggingsverktøy. Her finnes tusenvis av gode turtips og rutebeskrivelser. Informasjon om hyttene ligger også her. Det ligger i tillegg mange flotte artikler der om ulike emner som inspirerer til tur og opplevelser.

TEKST: ANDRÉ MARTON PEDERSEN

Vil du lese mer om turvett?
Skann her.

VINTERKLATRESAMLING I HURRUNGANE MED DNT FJELLSPORT BERGEN

Det er mørkt, kaldt og stjerneklart. Klokken har så vidt passert seks på morgenkvisten en dag i november. En liten gruppe ivrige klatrere med hodelykt legger i vei til fots gjennom det steinete og delvis snødekte landskapet i Skagadalen, på vei mot dagens turmål blant de høye toppene i Jotunheimen.

Utsikt fra Store Skagastølstind mot Midtmaradals- og Dyrhaugsryggen.

IVAR MARTIN LUSEN

26

27

*Er du nysgjerrig på
DNT fjellsport Bergen?
Skann QR-koden og les mer om
den sprekeste gjengen i Turlaget.*

TRADISJONSRIK VINTERKLATRESAMLING
– I DNT fjellsport Bergen er det lange tradisjoner for den årlige vinterklatresamlingen i Hurrungane i slutten av november, forteller Stig Anton Hordvik. Målet med samlingen er at både erfarne og ferske tinderanglere og klatrere skal få en felles møteplass for vinterklatring i et flott

høyfjellsområde.

– Det er tross alt bare en liten gruppe spesielt interesserte som driver med alpin vinterklatring, så dette er en fin mulighet til å dra på tur med andre likesinnede, sier Rene Jenensch, som deltok på samlingen.

Mange kjente hverandre fra før og hadde allerede avtalt seg imellom at de skulle på tur sammen i et taulag.

– Heldigvis var to andre personer med som ikke hadde avtalt noe på forhånd, så da hadde jeg også noen å dra på tur sammen med. Dette var jo helt perfekt og akkurat hva jeg håpet på,

STIG ANTON HODVIK

På vei opp nordøstflanken på Midtre Dyrhaugstind med Storen i bakgrunnen.

ANDERS NEDRE FLO

Klatring på vei opp Andrews renne.

ÅSBJØRN VETTI

Stig Anton og René på Dyrhaugsryggen.

KNUT HOFER RICH

Svein Oscar Skilleås på vei mot Storen.

ANDERS NEDRE FLO

Soloppgangen sett fra Bande.

forteller Svein Rune Rykkje, som også deltok på samlingen.

Tindeklubbhytta i Skagadalen var utgangspunkt for samlingen. Bruk av hytta til samlingen krever godkjenning fra styret i Norsk tindeklub, som eier hytta. Hytta ble bygget i 1938 og har gitt opphav til mange eventyr i dette fjellområdet. På veggen inne i hytta henger både isøksen og lommetørklet til William Cecil Slingsby – mannen som har vært omtalt som den norske tinde-sportens far og som blant annet er kjent for sin førstebestigning av Store Skagastølstind i 1876.

– Det var fascinerende å bla i bøkene og ikke

minst i besøksprotokollen. Det er et historisk sus over denne hytta, forteller Rene.

NORDØSTFLANKEN PÅ MIDTRE DYRHAUGSTIND

En tremannsgruppe satte seg som mål å gå den bratte nordøstflanken opp til toppen på Midtre Dyrhaugstind.

– Vi gikk langs Skagastølsvatnet og krysset Skagastølsbreen før vi fortsatte over bratte sva som var glasert av is, og videre opp bratte, snø-dekte bakker med om lag 50 graders helning, forteller Rene.

På breen og videre oppover hadde gruppen på seg stegjern, I tillegg til isøks i hånden. Etter breen forsøkte de seg først opp en renne som viste seg å være for bratt og med for lite sik-ringsmuligheter. Etter hvert fant gruppen en farbar rute. Vel forbi dette klippepartiet fortsatte de videre i den bratte snøflanken i skyggesiden under Dyrhaugsryggen.

– Det var nydelig å kjenne solen i fjeset da vi nådde toppen og kom over kanten på Dyr-hugsryggen. Her hadde vi nydelig utsikt over Hurrungane, sier Rene.

VINTERBESTIGNING AV STOREN

Tre av taulagene bestemte seg for å forsøke vinterbestigning av Store Skagastølstind (Storen) via Andrews renne.

– Vi startet fra tindeklubbhytta med hodelykt. Da vi kom opp på Bandet, ble vi møtt av en fantastisk soloppgang, forteller Anders Nedre-Flo som sammen med to andre kom seg til topps på Storen.

Videre opp til innsteget av normalruta var det gode forhold og godt vær. Starten på første taulengde var enkel. Ved traversen inn i Andrews renne ble det mer utfordrende.

Her var det lite is og tynn is, så det ble mye klatring med isøks og stegjern på stein (miks-klatring). Det var mye av det samme på andre taulengde, og dette var den mest utfordrende delen av turen.

– Tredje taulengde var litt utfordrende i starten, før det etter hvert ble veldig god snø og is opp til toppen, forteller Anders.

Svein Rune var med i andre gruppe som også forsøkte å bestige Storen via Andrews renne.

– Klatringa gikk fint i starten, og jeg fikk satt noen gode sikringer med både skruer og tricams. Så kom jeg til selve kruxet og valgte

den ruta som jeg trodde var lettest, men som viste seg å være vanskeligst. Jeg brukte utrolig mye krefter og ble til slutt helt pumpet, fortel-ler Svein Rune.

På grunn av tidsforbruk frem til dette punktet, og at gruppen kun var halvveis i klatringen, valgte de å snu. Returen gikk samme vei med, rappell ned Andrews renne.

– Da vi var i bunnen av rennen, kom mør-ke, så det ble retur med hodelykt til Tinde-klubbhytta, der middagen stod klar, forteller Anders.

TEKST: KNUT INGE ENGELBRETH

HØSTTUR TIL SOLRENNINGEN

*Smak på navnet – Solrenningen
– der sola renn over åskammen*

De må ha vært månebedottent for-
elsket i denne dalen, de som ga
plassen det vakre navnet.

I århundrer har stolsfolket vandret
inn dalen fra Modalen, bygget stø-
ler, stelt kyr og geiter. Kløvhestene
gikk til bygds med ost og melk og
kom opp med ferske varer.

Steinslandstølen, Solrenningstølen
og Ålrekstølen huskes som ma-
giske perler blant eldre fjellfolk
som gikk turer og fikk smake fersk
ost og nykinnet smør. Fersk rømme
til nytrukken ørret overgår alle
andre måltider.

I dag går vi de samme kløvstiene
inn den frodige dalen. Vi er i hjer-
tet av Stølsheimen, som fikk sitt
navn etter budeienes rike. Solren-
ningen ligger lun og frodig i skog-
grensen, 600 moh.

Fisken vaker i Solrenningsvatnet. En
flokk ryper skremmes opp og flyr i en
sirkel over lien. Solrenningshytten er
godt egnet for lengre opphold. Mek-
tigne turfjell roper på besøk fra alle
retninger.

TUREN INN TIL SOLRENNINGEN

Den letteste veien er å gå de 7 ki-
lometerne inn fra demningen ved
Stølsvatnet. Stien som lenge var
bløt i myrfar etter oppdemmingen
av Stølsvatnet, er nå fornyet og
lagt noe høyere i dalsiden. Med
steinblokker, trapper og trebord
langs stien unngår vi å komme til
hytten med våte sko. Hytten er
også lett tilgjengelig med kajakk
eller kano, fra parkeringsplassen
ved Stølsdammen.

Hvis du vil prøve fiskelykken, tar
du med deg en standard hyttenøk-
kel, som båten nedenfor hytten er
låst med. Her finner du òg en kano

til fri bruk. Årer finnes i sikrings-
buen og redningsvester i buen nede
ved vannet. Husk å notere fiske-
middagen i fangstboken på hytten,
så naturforvalterne kan oppdatere
fiskebestanden.

STIERVIDERE INN I FJELLET

Solrenningshytten er et knutepunkt
for stiene til hyttene i Norddalen,
Åsedalen og Vatnane. Her inne
ligger ikke bare vannskillet, men
også stølsskillet mot Sognefjorden.
Sognestølene har derfor etablert
gode stier ned til Ortnevik og Fin-
nabotnen ved Sognefjorden.

TEKST: THORBJØRN KALAND

*Les mer om
Solrennin-
gen her.*

SOLRENNINGEN

Solrenningen er den nyeste
hytten i Stølsheimen den
stod ferdig i 2011. Hytten
har lang sesong god plass
og er et fint sted for store og
små fjellfanter. Området har
langt tilbake vært et yndet
tur- og seterdriftområde.
Hytta og stiene rundt binder
sammen strandstedene langs
Sognefjorden med Modalen
og Nordhordland.

- ♦ 35 sengeplasser
- ♦ Selvbetjent
- ♦ Åpen hele året
- ♦ Medlemspris overnat-
ting voksen: kr 315.
Barnemedlemmer opp til
12 år overnatter gratis.

SISTE NYTT FRA TURLAGET

Sommerdag på Træet gård

Osterøy Turlag inviterte til åpen dag på Træet gård 1. juni. Nærmere 200 gjester med et aldersspenn på 86 år kom og storkoste seg på tunet. Grilling, lek og latter godt pakket inn i trekkspilltoner, wienerbrød og sjokoladekake gjorde susen. Det ble spikret fuglekasser, balansert på stylder, kastet hestesko og gått på tur til den store gullmedalje.

Vi håper flere har fått kjennskap til denne flotte hytten som kan besøkes hele året. Det er kun 800 meter til parkeringsplass, det er kano/båt tilgjengelig og perfekt for barn med lekemuligheter og utstyr både ute og inne. Rundt hytten har du både fjell, fjord, severdigheter og matbutikken innen kort rekkevidde. På veien til Træet gård kjører du forbi verdens minste og mest sjarmerende bakeri. Kakene er supergode og anbefales til kokekaffe ved gapahuken på tunet.

Bryggeyoga på Rongevær

Det er mye gøy man kan gjøre på en turlagshytte, det vet iallfall denne gjengen. I juni var 35 damer på uforglemmelig yogahelg på Rongevær kysthytte. Med solstråler på ansiktene og lyden av bølger i bakgrunnen fant de (forhåpentligvis) indre ro og styrke sammen. Det har tidligere vært arrangert yogahelg på Alexander Grieghytten også. Sjekk ut aktivitetskalenderen på vår nettside for kommende arrangementer.

Gratis foredrag: Turperler på Vestlandet

Vår informasjonsleder André Marton Pedersen kommer gjerne til din bedrift, ditt lag eller din organisasjon for å holde foredraget «Turtips på Vestlandet», som er stappfullt av turtips – sommer som vinter –, er gratis og varer en knapp time. Underveis får du sett mange dronevideoer og tips til ulike turmål. Skogsøy, Torefjell, Møkster, Kossdalssvingene, Dronningstien, Bekhilderen og turlagshyttene i Stølsheimen, Vestvidda og Bergsdalen er noen av turtipsene. I tillegg fortelles det litt om hvordan man bruker en turlagshytte. Du får også André sine personlige anbefalinger til steder å besøke!

Økt sommerbesøk på turlagshyttene

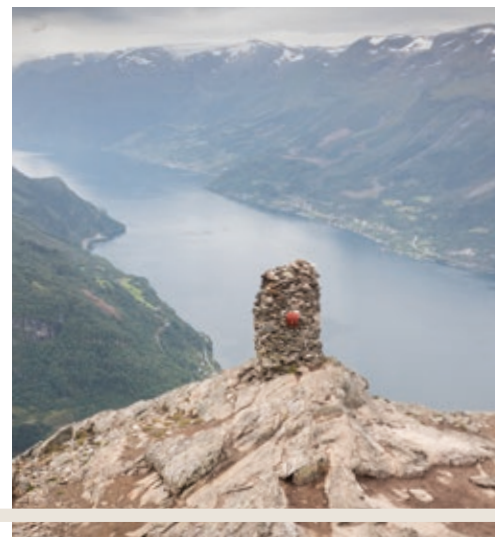
Så langt i 2024 har vi hatt en økning på 35% på hyttebesøket. I sommer hadde vi en økning på hele 55%. I Stølsheimen, Bergsdalen og Kvammafjella er det en dobling av besøkstallet, noe som er gledelig. Hvis vi ser litt på de små turlagshyttene, så har de hatt en økning på 105%. Grunner til det økte besøket er trolig økt informasjonsarbeid og markedsføring i ulike kanaler, flere organiserte turer til hyttene, omlegging av bestillingssystemet og at flere senger er lagt ut til forhåndsbestilling enn tidligere. Flere utenlandske turister på hyttene er nok også en grunn til det økte hyttebesøket. Våre store anlegg som Rongevær og Alexander Grieghytten har hatt rombestilling i sommer, men på de hyttene har det ikke vært en økning.

OPPTUR Nordfjord

Ny turbok på markedet. «OPPTUR Nordfjord» har fylldig omtale av 105 turar, oppgitt vanskegrad, høyder, lengder og tidsbruk. Boka har nye og detaljerte kart for kvar tur, er rikt illustrert, er hendig og brukarvenleg. «OPPTUR Nordfjord» skildrar dei beste turane i heile Nordfjord: i Bremanger, Gloppen, Stryn, Eid, Vågsøy og Selje. Høgfiellstoppar som Skåla, Eggenipa og Hornelen er med, men også turar i låglandet og på kysten. Boka kan kjøpast hos Tursenteret i Marken.

Oppgradering på Stavali

Stavali er en av Turlagets største hytter og trenger jevnlig pleie og omsorg. I juni ble begge pipene byttet, og hytten fikk nye ovner. Samtidig ble det gjort dugnad, og totalt 15 personer var i sving. Hytten er nå som en vanlig selvbetjent hytte å regne, og det er ikke matservering der slik det har vært tidligere, da Turlaget ennå ikke har funnet passende personer til å overta vertskapsrollen som Torill Opedal Hauge og Kjetil Hauge fylte. De er nå vertskap på den flotte Geiterygghytta. Stavali er stengt mellom 15. oktober og 1. mars, samt mellom 1. mai og 10. juni på grunn av kalving på Hardangervidda. Det samme gjelder Hadlaskard.

Sommertall fra UT.no

Ifølge tallene til ut.no har det vært stor interesse for tur denne sommeren. Det er en økning i antall brukere på 43 % og en økning i antall sidevisninger på 61,2 % sammenliknet med samme periode i fjor. Særlig kjekt er det at Bergen og Hordaland Turlag sine hytter og stier er blant de mest populære i Norge.

Topp 5 turforslag

1. H.M. Dronning Sonjas panoramatur – Dronningstien i Hardanger
2. Aurlandsdalen – Historisk vandrerute
3. 4 dagers rundtur på Hardangervidda fra Trondheim/Tinnhølen
4. Romsdalseggen
5. Trekanten i Trollheimen

TOPP5 TUOMRÅDER:

1. Hardangervidda
2. Jotunheimen
3. Rondane
4. Bergen
5. Osломarka

TOPP5 HYTTER (SELVBETJENT OG UBE-TJENT):

1. Skålatårnet
2. Rabothytta
3. Skåpet
4. Kiellandbu
5. Kjeldebu

TOPP5 BETJENTE ANLEGG

1. Innerdalshytta
2. Kalhovd Turisthytte
3. Gjevilvasshytta
4. Haukelisetervasshytte
5. Geiterygghytta

SISTE NYTT FRA TURLAGET

Ti på hjul

2024

Gjennom Ti på hjul kan du besøke ti flotte utvalgte turmål i Bergen og omegn som alle kan gjennomføres på hjul. Dette er en super måte å bli kjent med nye turområder på. Noen turforslag er nye, andre er flotte turer fra tidligere utgaver. Last ned appen ut.no. Søk på «Ti på hjul 2024» og følg listen. Besøk og sjekk inn på de ti turmålene. Vi håper du finner turer du har lyst til å utforske – om det skulle være til fots, med rullestol, med sykkel eller barnevogn.

Brydalsseter – lillesøster til Kiellandbu

Du kjenner trolig igjen utsikten gjennom vinduet til høyre, ikke sant? Riktig, et velkjent motiv fra Kiellandbu i Kvammafjella. Men hvor er bildet til venstre tatt, da? Jo, det er tatt fra stuevinduet på Brydalsseter. Det er Sognefjorden du ser i det fjerne. Brydalsseter ligger kun én times gange på god sti og vel 300 høydemeter fra Ortnevik. Her kommer du raskt til fjells på gamle stølsstier.

Så vit at hvis du egentlig ville til Kiellandbu på hyttetur, men den var oppbestilt, så finnes det er veldig godt alternativ i Brydalsseter i Sogn. Den er like sjarmerende og har langt færre gjestedøgn, så det er liten fare for kødannelse, kamp om parkering, sti og sengeplass.

Årets 7-fjellstur

5525 personer var med på årets 3/4/7-fjellstur. Dagen startet i nydelig vær, før det kom regnbyger utpå kvelden. Førstemann som kom i mål, var Jon Brunvoll. Han startet allerede kl. 03.15 og løp turen på 5 timer og 43 minutter. Den store bølgen med folk kom utpå ettermiddagen. Sistemann kom i mål kl. 23.15. Turlaget har fått tilbakemelding på at det var lang kø til bussene som var blitt satt opp om morgenen fra Marken til Gravdal. Det har også vært en del spørsmål rundt innsjekkingen på UT-appen. Flere fikk det ikke helt til og fikk ikke opp innsjekkingpunktet i appen. Dette skal administrasjonen forbedre til neste års 7-fjellstur, som går søndag 25. mai. Det er allerede mulig å kjøpe startkort.

DNT ung sin eventyrlige sommer
- fra kajakkpadling til fjellklatring

Denne sommeren har ungdommer i Hordaland deltatt på en rekke turer og aktiviteter sammen med DNT ung, både til lands og til havs. På Rongevær kysthytte har de hatt det moro med kajakkpadling, fisking og seilbåt, og på Voss har det vært action med rafting og klatrepark. I Tyssedal har ungdommene klatret langs enorme vannrør, og i Skarvheimen har de besøkt fem DNT-hytter langs løypen til SignaTuren MASSIV. Masse moro og mange opplevelser. Det er bare å bli med! DNT ung er åpen for alle ungdommer mellom 13 og 25 år.mai. Det er allerede mulig å kjøpe startkort.

Tre brobyggere: Helge Tellevik, Bjarte Langenes og Johnny Bjørge.

Ny helårsbro i Grønndalen mot Stavali

Nå er det kommet helårsbro i Grønndalen på vei til Stavali. Dette har det i lang tid vært ønske om å få til. Broen er solid og gjør det trygt å krysse elven. Normalt sett tas sommerbroene inn innen 15. oktober og settes ut innen 1. juli. Med helårsbroer trenger ikke folk ta stilling til om broen er ute eller inne, for nå er den der hele tiden. Tusen takk til alle frivillige som bidro til å sette opp broen.

Gerd i 90
- Turlagets «mor»
har rundet de 90.

En gang i syttiårene kom en mor med to sønner inn på Turlagskontoret. Hun spurte om gode råd for fine fjellturer med barna.

Et par år senere var det hun som ga råd. Hun hadde travet rundt i de fleste av landets fjellområder, og delte raust av sine erfaringer. Gerd Hestenes ble ansatt på Turlagskontoret i 1980, og arbeidet der til hun gikk av med pensjon, - og mye lenger. Det var den gang de fire ansatte på Turlaget også var dugnadsarbeidere, og arbeidet uten overtid helger og kvelder. Som ansatt utførte Gerd alt turlagsarbeid, fra turveiledning til transport av mat og ved, vedlikehold på hyttene, organisering av fellesturer og 7-fjellsturen. Gerd var en arbeidshest, som med tung bær gikk på ski over Hardangervidda, eller til fots gjennom Stølsheimen.

Turlagsarbeidet kom etter hvert over i organiserte former, med overtid og avspasering. Når vi snakker om gamle dugnadsjobber minner Gerd meg om den tiden da vi satt sammen på Turlagskontoret og limte adresse-lapper på samtlige blader, og sorterte bladene etter postnummer, før de ble sendt til posten. Hvis vi så et navn vi kjente, skrev vi gjerne en

personlig hilsen på bladet.

En svært spesiell oppgave fikk Gerd en gang hun var hyttevert på Hallingskeid, og stasjonsoverbygget sto i brann. Togføreren reddet en katastrofe ved å bråstanse, og beordre alle passasjerer ut av toget umiddelbart, uten bagasje. Kort tid etter var toget utbrent, og Gerd fikk hele kohorten av togpassasjerer som hyttegjester på Hallingskeid. Gerd fortsatte som dugnadsarbeider i mange år etter at hun fikk pensjon. Som 80-åring leverte hun et av sine store prosjekter til Byarkivet. Hun hadde da samlet all dokumentasjon fra Turlagets 125-årige historie. Hun var også med i redaksjonen til historieboken «Vilt vått og vakert». Vi i Sti & Varde-redaksjonen til setter stor pris på hennes utrettelige innsats med å indeksere og katalogisere årbøkene og medlemsbladet vårt.

I sommer fylte Gerd 90 år. Turene hennes er ikke så lange lenger. Men vi som har arbeidet og gått turer med Gerd er evig takknemlig for hennes livslange innsats for Turlaget. Da jeg nylig delte gamle fjellhistorier med Gerd over en kaffekopp, sa jeg - Du er jo hele Turlagets mor, hvorpå hun svarte, - Nei, oldemor.

TEKST OG BILDE: THORBJØRN KALAND

TURPROGRAM 2024

HØST – VINTER

På de følgende sidene får du en oversikt over noen få av alle våre turer, kurs og aktiviteter for alle som trives best ute på tur. Vi har ikke plass til å liste opp alle aktivitetene som foregår fra dag til dag i Turlaget vårt, men sammen med våre 17 lokallag i Hordaland har vi et svært godt tur-, kurs, og aktivitetstilbud til alt fra nybegynnere til mer erfarne friluftsmennesker i alle aldre.

Skann QR-koden og ta en titt på nettsiden vår for å finne ut mer

om tilbudet vårt og bli inspirert til å gå på tur med oss, eller les turbeskrivelser til flotte turmål og langs nye stier på Vestlandet: bergenoghordalandturlag.no/turer-og-kurs. Ta gjerne kontakt med oss på e-post, eller på telefon, hvis du ikke finner frem. Vi hjelper deg gjerne med å finne frem til en tur, aktivitet eller et kurs som passer for deg.

GOD TURHILSEN
BIRGITHE ROALD
LEDER FOR AKTIVITETSAVDELINGEN
E-POST: BIRGITHE.ROALD@DNT.NO

TURER FOR VOKSNE

Bli med våre dyktige turledere på overnattingsturer og dagsturer i våre flotte turområder på Vestlandet. Det står mange fine overnattingsturer, hverdagsturer og søndagsturer på programmet for voksne denne høsten med mange spennende turmål.

Her er et lite utvalg av turer for voksne denne høsten. Du finner hele turprogrammet for voksne på våre nettsider - skann QR - koden:

27.–29. september

MELLOM HYTTER HØYT OVER MODALEN

Vi går mellom hyttene Vardadalsbu og Skavlabu som begge ligger høyt til fjells over Modalen og Mofjorden. Dette røffe høyfjellsterrenget med vakre naturverdier er truet av vindkraftutbygging. Derfor er det ekstra viktig at flere tar turen til dette området, og får oppleve naturverdiene.

8. oktober

FRIKUS: VARGAVÅGEN-KATLABERGET

Frikusturer er ettermiddagsturer i middels til raskt temp i Os sine flotte tur-områder.

11.–13. oktober

EPLEKAKE OG HOVDUDLYKT PÅ BREIDABLIK (25 – 45 ÅR)

Om hausten kan fjellet vera på sitt finaste – ikkje minst Bergsdalen. I sekken har me ingrediensar til å laga eplekake på hytta – og hovudlykt for å kunna gå tur i mørket og speida etter nordlys. Uansett vær og føre gjev årstida grunnlag for ein minnerik tur.

KURS

Vi arrangerer en rekke kurs året rundt. Vi benytter alltid godt kvalifiserte kursholdere. I vinter kan du bli med på skredkurs, isklatrekurs og ulike skikjøringskurs. Vi kommer også til å sette opp turlederkurs på flere nivåer for deg som ønsker å bli frivillig turleder på turene våre og å ta med deg folk på turer du selv gjerne vil gjennomføre, slik at du kan dele gleden ved det med andre. Se alle kursene våre på denne nettsiden

– Skann QR-koden:

Erfarne ortopeder
Ingen henvisning
Kort ventetid

Velkommen til Knespesialistene

- Rask vurdering av dine kneplager
- Vi bestiller røntgen/MR om du ikke har nye bilder
- Høy faglig kompetanse og lang erfaring
- God kommunikasjon og informasjon
- Konsultasjon og profesjonell vurdering
- Vi tilbyr injeksjonsbehandlinger i kneet

Mona Badawy

Harald Omenås

Knespesialistene.no

Tlf. 45350086

kontakt@knespesialistene.no

Nattlandsveien 8, Bergen (HelsePluss)

DNT UNG

Vi arrangerer turer for alle mellom 13 og 25 år, med varierende vanskelighetsgrad. Følg med på vår nettside for de ukentlige og månedlige tilbudene våre, helgeturer, bålturer, bading, klatring og mye mer. Det finnes aktive DNT ungdommer i flere av våre lokallag, og i hele Hordaland kan ungdommer alltid melde seg på kjekke aktiviteter med jevnaldrende. Følg oss på Facebook DNT ung Bergen og Instagram DNT ung Bergen, og meld deg på turer via www.bergenoghordalandturlag.no/ungdom. Skann QR-koden for turprogram og for å lese mer om vårt ungdomstilbud, eller se nettsidene våre:

BLI MED PÅ SURFETUR TIL STADT I HØSTFERIEN!

Vi i DNT ung Bergen gir DEG muligheten til å oppleve Norges svar på Hawaii. Det hele finner sted i høstferien den 10-13 oktober i Hoddevik, en av landets fineste strender. Bli kjent med friluftsglade ungdommer og bli med på en minnerik tur. Denne turen passer for absolutt alle som har lyst å prøve seg på surfing, om du er helt nybegynner eller stått noen ganger før er du velkommen.

DNT FJELLSPORT

DNT fjellsport tilbyr turer, kurs og aktiviteter som ofte krever spesiell erfaring og kunnskap. Klatring, breakativitet, bratt skikjøring og turer i utfordrende terreng er typiske aktiviteter på våre turer, samlinger og kurs. DNT fjellsport legger til rette for et lærerikt miljø med mye kunnskap og turerfaring. Vi har et tilbud for alle som interesserer seg for fjellsport, fra nybegynnere til instruktører. Hverdagsaktiviteter som klatring, turer i nærområdet og sosiale samlinger er også en del av programmet til DNT fjellsport. Bergen og Hordaland Turlag har tre aktive fjellsportgrupper: DNT fjellsport Bergen, DNT fjellsport Kvinnherad og DNT fjellsport Os / Os Turlag klatregruppe. Alle gruppene har Facebook-sider der du kan følge med på hva som skjer, i tillegg til oversikt og informasjon på nettsidene. Skann QR-koden for turprogram og for å lese mer om vårt fjellsporttilbud, eller se nettsidene våre. Velkommen til fjells!

23.–24. november
FØRJULSTUR TIL BREIDABLIK

Vi tar med oss litt forsmak på julematen og legg turen til Bergsdalen og Breidablik Turisthytte. Vi satser på at turen kan gjennomføres på fjellski, men ved manglende skiføre blir det fottur isteden.

11.–13. oktober
EPLEKAKE OG HOVUDLYKT
PÅ BREIDABLIK (25 – 45 ÅR)

Om hausten kan fjellet vera på sitt finaste – ikkje minst Bergsdalen. I sekken har me ingrediensar til å laga eplekake på hytta – og hovudlykt for å kunna gå tur i mørket og speida etter nordlys. Uansett vêr og føre gjev årstida grunnlag for ein minnerik tur.

8. oktober
FRIKUS: VARGAVÅGEN–KATLABERGET

Frikusturer er ettermiddagsturer i middels til raskt temp i Os sine flotte turområder.

20.–22. september
ALPINKLATRESAMLING

Vi satser på fint vær i Jotunheimen og drar for å bestige de høyeste tinder. Om kvelden samles vi i teltleiren og forteller skørner fra dagens tur. Merk at dette er en samling så det vil ikke være turledelse eller instruksjon. Deltagere må selv ta ansvar for de aktivitetene de ønsker å gjøre, men turkoordinatorene kan hjelpe med å teame folk opp dersom noen kommer uten en partner.

BARNAS TURLAG

Har du lyst på gode opplevelser ute i naturen? Skogstur med overnatting i hengekøye? Vandre i vakker natur og bade i krystallklart fjellvann? Bli med å klatre? Mulighetene er mange. Bli med på Barnas Turlag sine mange og spennende turer, kurs og aktiviteter. Vi prøver alt fra lette turer i nærmiljøet til lengre fjellturer. Vi tilbyr blant annet hytteturer i fjellet, padling i kajakk, kveldsmatturer, førstehjelpskurs for barn, blåbærtur og sopptur. Turbofjellrev anbefaler også alle småbarnsfamilier å sjekke ut nærmeste Turboklubb som tilbyr faste aktiviteter hver måned. Husk å følge med på hva som skjer i Barnas Turlag på Facebook og på nettsiden vår:

5.–7. oktober
SMAK AV HØST PÅ SOLRENNINGEN

Vi håper på lun høst med flotte farger, eller det blir solepytt-tur innover klopper og steinheller langs vannet. Vi ser etter bær, padder, ørn og sauer. Ta med fiskestang så prøver vi fiskelykken, enten fra land eller i kano som er ved hytten. Ta med badetøy for å vasse eller bade på den langgrunne sandstranden!

16. november
SKATTEJAKT

Hiv på deg hatten, finn fram kikkerten og bli med Barnas Turlag på Stord på skattejakt i skogen. Sett av datoen og bli med!

Ta grep om din økonomiske situasjon

Snakk med oss i dag

fanasparebank.no/privat/book-mote

Krefter på tur

Krefter på tur er et ukentlig turtilbud for kreftpasienter og kreftoverlevende.

Tilbudet legger vekt på å tilrettelegge for ulike fysiske forutsetninger og inneholder et variert program både for deg som vil gå enkle turer, og deg som ønsker flere utfordringer. Turene arrangeres i Bergen og omegn.

Seniorturer

Vi arrangerer en rekke seniorturer i Hordaland året rundt, hovedsakelig gjennom turer på dagtid.

Turene er fra enkle til krevende. Vi tilbyr også flere overnattingsturer til flotte destinasjoner med fine turmuligheter og sosialt samvær.

Tilrettelagte aktiviteter i Bergen og Hordaland Turlag

Bergen og Hordaland Turlag ønsker å gi så mange som mulig naturopplevelser for livet.

Gjennom Klart det går-gruppene i Bergen og i Nordhordland Turlag legges det til rette for turer og aktiviteter for personer med fysiske funksjonsnedsettelse, både dagsturer og overnattingsturer. Turene ledes av turledere som har ekstra fokus på riktig tempo tilpasset deltakernes behov.

DNT Nærtur Bergen – Byfjellstrimmen

Byfjellstrimmen er en turgruppe som arrangerer turer for voksne i nærområdene rundt Bergen.

På turene vil du få mulighet til å forbedre formen, bli kjent med nye turområder og få nye turvenner. Velkommen på tur!

Friluftsliv med språktrening

Velkommen til turgruppen «Til Topps» – for deg som vil gå på tur, øve på å snakke norsk og bli kjent med ulike kulturer.

Det er også ønskelig med mange som snakker godt norsk på turene, så de som ikke gjør det har mange å lære norsk av. Turene arrangeres hovedsakelig i Bergen og omegn.

BLI FAMILIEMEDLEM I BERGEN OG HORDALAND TURLAG

www.bergenoghordalandturlag.no/medlem

Turen starter med **T**

Bergen og Hordaland Turlag

Bergen og Hordaland Turlag

STØTT OSS MED DIN GRASROTANDEL!

Grasrotandelen gir deg som spiller hos Norsk Tipping mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping. Hver gang du spiller går inntil 7 prosent av din spillinnsats til den grasrotmottakeren du velger – uten at det går utover din innsats, premie eller vinnerjanse. Vi oppfordrer deg til å støtte oss i BERGEN OG HORDALAND TURLAG.

Bli Grasrotgiver i dag! Du kan bli grasrotgiver i alle Norsk Tippings kanaler eller ved å sende SMS «Grasrotandelen 956386977» til 60000

Grasrotandelen

Norsk Tipping

Bli inspirert til ditt neste besøk på

floyen.no

UTGIVER: Bergen og Hordaland Turlag
ADRESSE: Tverrgaten 4-6
5017 Bergen
tlf. 55 33 58 10
www.bergenoghordalandturlag.no

Sti og Varde kommer ut fire ganger i året og sendes ut til medlemmer av Bergen og Hordaland Turlag
Voss Utferdslag og Ytre Sogn Turlag.

REDAKTØR: André Marton Pedersen

UTFORMING/PRODUKSJON: Kuva AS
TRYKK: Algård Offset AS. Opplag 18.000

BERGEN OG HORDALAND TURLAG
er Vestlandets største friluftslivsorganisasjon.

DAGLIG LEDER: Merete Lien Yndestad
STYRELEDER: Elisabeth Skage,
tlf. 404 36 988, styreleder.bht@dnt.no
INFORMASJONSLEDER: André Marton Pedersen,
tlf. 952 38 272, andre.marton.pedersen@dnt.no
ORGANISASJONSLEDER: Trude Iversen
Tlf: 55 33 58 26, trude.iversen@dnt.no
LEDER TURINFORMASJONEN: Einar Sæther,
tlf. 55 33 58 10, einar.saether@dnt.no
LEDER AKTIVITETSAVDELINGEN: Birgithe Schjerven Roald,
tlf. 992 39 573, birgithe.roald@dnt.no
ØKONOMI: Catrine Frei tlf. 55 33 58 17,
catrine.frei@dnt.no
NATURVERN: Dag Sandvik,
tlf. 911 11 356, dag.sandvik@dnt.no
HYTTE- OG RUTESJEF: Johnny Bjørge,
tlf. 930 87 194, johnny.bjorge@dnt.no

LOKALLAG:

ASKØY TURLAG Ronny Andre Håpoldøy,
Tlf: 913 36 149, askoy.turlag@dnt.no
AUSTEVOLL TURLAG: Regina N. Vestreheim,
tlf. 924 57 236, regina@mot.no
BØMLO TURLAG: Asbjørn Møland,
tlf. 457 32 245, asbjorn.moland@haugnett.no
EIDFJORD TURLAG: Anne Kommedal,
tlf. 483 57 552, eidfjord.turlag@dnt.no
FUSA TURLAG: Terje Raunsgard,
tlf 488 90 813, fusaturlag@gmail.com
KVAM TURLAG: Kjell Inge Tufte Tyssen,
tlf. 950 66 789, kjell.tyssen@dnt.no
KVINNHERAD TURLAG:
Jarle Røstbø, tlf. 992 97 383, jarle@reins.no
NORDHORDLAND TURLAG: Børge Brundtland,
tlf. 411 63 908, nordhordland.turlag@dnt.no
ODDA/ULLENSVANG TURLAG:
Håvard Reinsnos Apold, tlf. 954 97 907
odda-ullensvang.turlag@dnt.no
OS TURLAG: Inger Øydis Storebø,
tlf. 416 40 241, os.turlag@dnt.no
OSTERØY TURLAG: Jørgen Varden,
tlf. 905 66 885, jorgen.varden@gmail.com
SAMNANGER TURLAG: Vibeke Raee,
tlf. 416 54 265, samnanger.turlag@gmail.com
SOTRA ØYGARDEN TURLAG: Heidi Reisegg Endal,
tlf. 918 55 562, sotraoygarden.turlag@dnt.no
STORD-FITJAR TURLAG: TOM KNUDSEN,
tlf. 908 30 688, tomknuds@online.no
TYSNES TURLAG: Rebekka Høgestøl,
tlf. 955 51 807, tysnes.turlag@dnt.no
ULVIK TURLAG: Hilde Underdal,
tlf. 901 634 21, ulvik.turlag@dnt.no
VAKSDAL TURLAG: Elizabeth Gjessing,
tlf. 971 41 631, vaksdal.turlag@dnt.no

ISSN-KODE: 0049-2248

AKTIVITETER I VÅRE 17 LOKALLAG

Bergsdalen tidlig morgen.

ANDRÉ MARTON PEDERSEN

ein del onsdagskveldar kl. 18.00. Onsdagsturane varar vanlegvis ca. 3 timar, men er òg av ulik vanskegrad. Populær turposttrim: Kvam i kryss og krakje. Me har òg Barnas Turlag og fleire Aktiv i 100-grupper. Meir informasjon på nettsida: kvam.dnt.no. Følg også Kvam Turlag på Facebook

KVINNHERAD TURLAG

Laget arrangerer turar for alle. Me har turar tilpassa barnefamiliar, ungdom, fjellsportinteresserte og seniorar. Nærmiljøet gjev rikeleg høve til turar på sjø og land, til fots, på ski eller sykkel. Den storfelte Kvinnherad-naturen gjev òg utfordringar for dei som ønskjer å driva med bre- og fjellsportaktivitetar. Turgrupper: Barnas Turlag, DNT ung, DNT Fjellsport, Seniorgruppa og fleire Aktiv til 100 grupper. Meir informasjon på nettsida: kvinnherad.dnt.no. Følg også Kvinnherad Turlag på Facebook.

NORDHORDLAND TURLAG

Laget tilbyr søndagsturar, helgeturar, onsdagsturar, kurs, sommar- og vinterturar, padleturar og ikkje minst turar i regi av Barnas Turlag, Klart det går og DNT ung. Meir informasjon på nettsida: nordhordland.dnt.no. Følg også Barnas Turlag Nordhordland og Nordhordland Turlag på Facebook.

ODDA/ULLENSVANG TURLAG

Turar og aktivitetar for alle. Søndagsturar, onsdagsturar, dagsturar og overnattingsturar. Ved å bli med oss på tur, får du større utbyte av medlemskapen din i Bergen og Hordaland Turlag og Odda/Ullensvang Turlag. For meir informasjon se nettsida: odda-ullensvang.dnt.no. Følg også Barnas Turlag Odda/Ullensvang og Odda/Ullensvang Turlag på Facebook.

FUSA TURLAG

Velkommen til Fusa turlag. Vi arrangerer turar for liten og stor i nærmiljøet. Vi vonar du blir med oss på tur. Populært turtilbud er turposttrimmen, Fusa på Kryss og Tvers. For meir informasjon sjå nettsida: fusa.dnt.no. Følg også Fusa Turlag på Facebook.

KVAM TURLAG

Kvam turlag arrangerer turar i og utanfor Kvam for kvemmingar og andre som vil bli med oss på tur. Turane er fyrst og fremst søndagsturar av varierende lengde og vanskegrad, og onsdagsturar

Kveldsturer, Aktiv til 100 er ekstra lette turar på dagtid, søndagstur, seniorturar, barne- og familieturar, klatring mandager og søndager. Turgrupper: Barnas Turlag, flere Turboklubben, DNT Fjellsport Os, Friskus, Seniorgruppen, Aktiv til 100. For mer informasjon se nettsiden: os.dnt.no. Følg også de ulike turgruppene på Facebook: Os Turlag, Barnas Turlag Os, Os Turlag Klatregruppe.

OSTERØY TURLAG

Osterøy Turlag er for deg som likar aktivt friluftsliv. Til fots eller på ski i naturen på Osterøy, Stølsheimen, Bergsdalen, Hardangervidda. I kajakk eller kano på fjorden eller i Storavatnet. Turprogrammet vert sendt ut på Osterøy januar kvart år samt lagt ut på nettsida vår. Vi har òg Facebook-gruppe der det vert oppdatert med bilete og arrangement. Programmet prøver vi å tilpassa slik at vi får store og små ut på tur. Meir informasjon på nettsida: osteroy.dnt.no. Følg også Osterøy Turlag på Facebook.

SAMNANGER TURLAG

Vårt overordnede mål er å få samningene, unge som gamle, ut på tur. Turprogrammet vårt i 2024 består av kveldsmatturer med Barnas Turlag, familieturar, toppturar og fellesturar. Toppturen til Vassfjora har vore fast på programmet sidan 1988 og blir arrangert kvart år i august. I 2013 byrja me med Stølstrimmen, dette har vore ein suksess frå starten. Meir informasjon på nettstaden vår: ulvik.dnt.no. Følg Ulvik Turlag på Facebook. «Me turar pao.»

STORD-FITJAR TURLAG

Laget tilbyr barne- og familieturar, overnattingstur i høylfjellet, ekstra lette dagstur i nærmiljøet, fjellturer på Stord og Fitjar, fotturer for voksne og seniorer. Turgrupper: Barnas Turlag, DNT ung, Seniorgruppa, Turgruppa. Mer informasjon på nettsiden: stord-fitjar.dnt.no. Følg også Stord-Fitjar Turlag på Facebook.

SOTRA ØYGARDEN TURLAG

Me tilbyr turar og arrangement for folk i alle aldrar. Seniorgruppa har faste turar fleire gangar i veka. Det vert også arrangert overnattingsturar og sosiale samlingar før jul og før sommarferien. Turboklubben er ei undergruppe under Barnas Turlag der born i alderen 5–10 år møtest annankvar veka på ettermiddagstid for å bli med på kjekke uteaktivitetar. Fellesturar passar for alle som har lyst til å bli med oss på tur. For meir informasjon og turprogram sjå nettsida: sotraoygarden.dnt.no. Følg også Sotra Øygarden Turlag på Facebook.

TYSNES TURLAG

Tysnes Turlag er eit nytt turlag under Bergen og Hordaland Turlag. Vi arbeider for å flest mogeleg folk ut på tur og vil tilby turar og aktivitetar på Tysnes. Vi er i startgropa med flere turtilbod og vil gjerne ha flere frivillige med i Barnas Turlag, Turledergruppa, Sti og merkegruppa og Padlegruppa. Vil du vere med som frivillig? Meld din interesse til tysnes.turlag@dnt.no. Meir informasjon på nettsida: tysnes.dnt.no. Følg også Tysnes Turlag på Facebook.

ULVIK TURLAG

Ulvik Turlag jobbar for å fremje turglede for liten og stor i Ulvik. Me tilbyr turar som kveldsmattur med Barnas Turlag, familieturar, toppturar og fellesturar. Toppturen til Vassfjora har vore fast på programmet sidan 1988 og blir arrangert kvart år i august. I 2013 byrja me med Stølstrimmen, dette har vore ein suksess frå starten. Meir informasjon på nettstaden vår: ulvik.dnt.no. Følg Ulvik Turlag på Facebook. «Me turar pao.»

VAKSDAL TURLAG

Vaksdal Turlag samlar heile Vaksdal kommune under éin «tur-paraply». Styret er sett saman av ein medlem frå kvar av bygdene Eksingedalen, Stamnes, Bergsdalen, Dale, Stanghelle og Vaksdal. Kvart år arrangerer vi fellesturar i alle bygdene våre, sjå turprogrammet på nettsida vår: vt.dnt.no. Følg også Vaksdal Turlag på Facebook. Vi håpar du blir med oss på tur!

PLATOU

Mykt og behagelig overalt...

Hoka er mest kjent for sine tykke såler med mye demping. Til tross for den tykke sålen og den gode dempingen er skoene overraskende lette. Utvalget består av modeller både til løping på asfalt, i terreng eller til tur- og fritidsbruk. Enkelte modeller leveres også med Gore-Tex®, Vibramsåle og et litt høyere skaft for bedre ankelstøtte. Hoka-sko er i dag derfor nærmest blitt allemannseie, og selv dresskledde forretningsfolk med Hoka er ikke uvanlig. Så dette tilbudet vet vi vil glede mange - ikke bare deg som har tenkt å bruke dine Hoka på fjellet!

MEDLEMSTILBUD

Alle Hoka-modeller **-20%**

Tilbudet gjelder ut 2024 og kun i butikk. Medlemskort må forevises.

